

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unirea

REDACTOR
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Acum două veacuri...

(+). Povestea Blajului se pierde în negură de vremuri. Cea dintâiu pomenire de așezare omenească statornică aici la îmbinarea Târnavelor se face într'un hrisov din 1271. Și e vorba în acea scrisoare bătrână de castelul de vânătoare al unui anumit Herboldus, fiul lui Ost, ridicat aici „inter duos fluvios kukullu, ubi iidem fluvii conjunguntur“.

Nici o licărire, nici o bucurie românească în această scurtă însemnare istorică. Și nici în celelalte însevări privitoare la trecutul acestui colțisor de pământ ce a văzut schimbându-i-se mereu stăpânii, unul mai cu metehne acelor zile: unul mai străin decât altul pentru sufletul românesc al pușinilor localnici și a împrejurimilor de jobagi ce erau zestrea puternicilor din castel: Blasius Cserei la 1395 (dela care îi vine și numele: satul lui Balázs=Balázsfalva=Blaj); G. Bagdi pe la 1535; Gavril Bethlen la 1600; cancelarul Péchy la 1617; apoi alții, rând pe rând, în răstimpuri scurte: Petru Haller, Petru Bethlen, Gavril Haller și cei doi Apaffy petrecănoși, pentruca dela cel din urmă dintre aceștia să treacă în mâinile Habsburgilor cari aci, în castelul clădit de G. Bagdi, să ticluiască acea vestită „Transactio Lotharingiaca“ ce pune capăt principatului ardelean, nouă totdeauna vrășmaș.

Lumină nouă răsare însă acestui cuib pângărit de atâția stăpâni vremelnici, abia la 1737, într'o dalbă zi de Maiu, când vine din cetatea lui Radu Negru să se așeze aci de moșie, el și urmașii săi în arhierie, vlddicul Inochentie Micu, cel cu suflet de arhanghel al deșteptării noastre naționale. Limpede văzător în tainele viitorului neamului său, și de o impetuositate de uriaș scăpat din cătușe, tânărul dar vajnicul ierarh-ctitor ce avea să se stingă în mizerie pe malurile Tibrului, alege locul, croiește și pune temeliiile așezămintelor bisericești și școlare ce se vor înălța în umbra reședinței sale. Catedrala, mănăstirea, seminarul teologic, și celelalte focare de credință și cultură alții le vor termina. El e însă acela care le-a plămădit, le-a purtat mai întâiu icoana dragă în suflet, le-a chemat la viață, le-a pus temeliiile și le-a scaldat în focul inimii sale, imprumutându-le de neșters căldură și lumină dintru a sa lumină și căldură.

Despărțământul Blaj al „Astrii“ de sub conducerea d. Alex. Lupeanu Melin — neobositul îndrăgostit de Blajul de totdeauna — săvârșește deci un act de mișcătoare pietate aducând, într'o serie de 10 conferințe, tributul omagial al celor de acum faptului de acum două veacuri al așezării vlddiciei dela Făgăraș la Blaj în persoana vlddicului-mucenic Inochentie Micu. Inceputul s'a făcut Dumineca trecută cu înălțatoarea conferință a actualului urmaș în scaunul lui Inochentie. Măine va cuvânta, în aceleași cadre, pdr. canonic V. Macaveiu. Alți conferențieri, în alte dumineci viitoare, vor lămuri, tot din alte și alte puncte de vedere, însemnătatea bisericească-națională a binecuvântatului pas istoric de acum două veacuri.

Ațâtări perfide

Interesele naționale și dihonnia confesională — Liga Antirevizionistă și „Universul“ în slujba unitofobiei — Răstălmăcirii voite și acuze nedrepte — Indignarea credincioșilor noștri

(=) S'a spus și s'a scris de nenumărate ori că ne trebuie pace și bunăînțelegere. Ne trebuie unire și armonie, pentru a fi tari în fața atâtor primejdii ce ne pândesc. Sfășierile interne sunt un pericol național. O pacoste, care ne poate săpa mormântul.

Se știe iarăși, că demonul nici unei dihonii nu-i atât de rău ca cel al certelor confesionale. Poate din motivul că el pervertește tocmai ceace e mai sfânt și mai sublim în om. Religia iubirii, a bunățății, a păcii, o pune în slujba pornirilor oarbe de mânia și mândrie omenească. Totdeauna: corruptio optimi pessimal

Peste noi s'a abătut, din nenorocire, tocmai acest blestem. În robe străină, ne-am știut strânge mâinile și am împărțit voloși poverile neamului. Abia ajunși stăpâni la noi acasă, ne dușmănim și ne urgisim, de par'că nici nu ne-am fi cunoscut vreodată. — Și duhul rău își permite și ironia paradoxală de-a instiga la această luptă fratricidă tocmai pe aceia cari se pretind primii stegari ai ideii naționale și cari, în interesul neamului, cer neconținut, ca un postulat indispensabil, tocmai solidarizarea și unirea sufletească a tuturor!

Nu ne gândim, astă dată, la unii dintre conducătorii ortodoxiei cari, aprinși de vanități omenești, vreau să treacă în istorie cu orice preț, fie și cu sacrificarea unor interese mai înalte ale neamului. Ci ne oprim la alte focare de dihonii, care nu fac parte din organismul ierarhic al ortodoxiei. Nu vreau să aibă în ele nimic confesional, ci se afirmă purtătoare de cuvânt ale simțirii naționale integrale, mai pe sus de orice desbinări de altă natură. Duhul rău al confesionalismului le-a prins și pe ele în mrejiile sale. Poate, tocmai pentru a paraliza în chipul acesta rezultatele binefăcătoare pe care, altfel, străduințele lor le-ar putea aduce.

Iată Liga Antirevizionistă. O frumoasă inițiativă românească. Necesară. Trebuie combătută, în toată puterea și cu puteri unite, propagandă revizionistă a dușmanilor noștri. De sigur, ar putea fi liga noastră ceva mai puțin vanitoasă. Să nu-și pretindă monopol în această arenă. Antirevizionist este doar tot Românul. Indiferent că este ori nu înscris în ligă. Trebuie deci să ne bucurăm de orice acțiune, de orice manifestare, a oricui, care servește același scop. Să nu fie, deci, liga invidioasă. Altfel rău-voltorii vor răstălmăci lucrurile, spunând înafară că nu toți Românii sunt antirevizioniști, ci numai cei din ligă. Ceeace, firește, ar fi o aberație. — Dar nu-i acesta răul cel mai mare. Ci altul. Confesionalismul. Conducerea Ligii s'a lăsat acaparată de binecunoscuții agitatori unitofobi al ortodoxiei ardelen. Le-a dat roluri de

conducere. Iar ei, la rândul lor, sub steagul ocrotitor al Ligii, au dus venin și au semănat ură prin cele orase ale Ardealului, cari numai de asta nu aveau nevoie. Unul din ei a mers atât de departe cu inconștiența, încât a insultat în chip grosolan catolicismul și Biserica noastră unită tocmai într'un puternic centru unit, în prezența unui Arhieren al nostru, care era și președintele de onoare al secțiunii respective a Ligii. — Firește, aceste provocări inutile și-au avut, în chip fatal, răsunetul lor în sufletele credincioșilor noștri, cari nu înțeleg să fie insultați tocmai sub steagul românesc, care e concresant cu sufletul lor!

Exact la fel este cazul ziarului „Universul“. Cea mai mare gazetă românească. Vrea să fie și cea mai românească între gazete. Se proclamă mereu, cu emfază, purtătoare de cuvânt a naționalismului integral și intransigent. Reclamă deci, mereu, consolidarea și unirea sufletească a tuturor, pentru binele neamului. Foarte bine și foarte frumos. În același timp însă, nu se sfiește a se degrada la rolul de unealtă în mâna acelorași sămănători de vrajbă confesională, cari compromit și „Liga Antirevizionistă“. Prin ei, „Universul“ a ajuns un adevărat monitor al unitofobiei. Publică imediat, cu lărmuitoare bucurie, toate trăznăile onisiforiste și foriste. Toate născocirile calomnioase la adresa bisericii noastre găesc la „Universul“ bună primire și publicitate largă. Din partea noastră, nici măcar rectificări urbane și senine. Nimic. Cu toate că suntem cel puțin așa de români ca cei cari ne hulesc și cei cari scot „Universul“.

Și în loc să se îndrepteze, „Universul“ perseverează pe acest drum al răutății. Se îndârjește încă, din zi în zi, tot mai rău. Este cunoscută manifestarea sa de această natură când cu scandalul aranjat la Senat pentru insultarea nedreaptă a P. S. Sale episcopul Maramureșului. În loc să fi avut atitudine demnă de un mare cotidian serios, care apără dreptatea și legea, el a folosit prilejul pentru a pune sufletul bizantin care stă după tarabele sale treicolore. Voia să se răsbune pe Episcopul care n'a tolerat fără cuvânt îndrăznelile incalificabile ale agentului ortodox care și-a îngăduit să ne batjocorească la noi acasă sub firma Ligii Antirevizioniste. A folosit deci, cu voluptate, prilejul ce i-se oferea. Așa s'au născut articolele injurioase ale bătrânului „june turc“, N. Batzaria, adus nu de mult din Strada Sărindar.

N'a fost destul nici asta. În numărul său din 14. 2. 37 revine încă odată la „cazul“ ep. Rusu. Acum sub iscălitura unui V. Mareș, care nu pare a fi străin de cercurile bătaușilor con-

fesionali dela noi. Acest ilustru necunoscut repetă din nou prostiile injurioase ce s'au mai spus la adresa Preasf. Rusu. Nu uită între vinele lui, mai ales pățania cu „Liga Antirevizionistă”. Se vede că asta îl doare mai ales. A mai găsit însă o nouă dovadă, zdrobitoare, împotriva vlădicului pe care cu toată onționea pravoslavnică, îl declară nu mai puțin decât „inconștient”. Ce anume? „Calendarul Bunului Creștin” pe anul 1937, scos de călugării noștri dela Bixad. Sunt lucruri îngrozitoare în această cărțuie. Intre altele, un unchiu își sfătuiește nepotul, să nu-și lase legea, să nu se lapede de credință, chiar și dacă ajunge la neînțelegeri cu preotul său. Că Satana folosește astfel de momente ca „să-ți bage'n cap tot fel de gânduri: Ba că te vei face ortodox, pocăit ori altceva. Pentru Satana tot una e, ori unde te vei duce și orice te vei face: ortodox, pocăit, evreu, turc, comunist...”

Iată bomba! Insultă teribilă la adresa ortodoxiei! O palmă pe care i-o dă „ucraino-românitul Rusu”.

Câtă patimă, câtă răutate nesocotită în această prezentare tendențioasă a lucrurilor. Și probabil conștient falsificată! Fiindcă e cu neputință ca autorul să nu fi cunoscut adevărul. Putea ști, mai întâiu, că nu Preasf. Rusu a scos calendarul impricinat. Că nici nu l-a văzut măcar până după publicare. Chiar „cenzura” obișnuită la acest fel de publicații a fost incredințată editurii. Totuși marele vinovat e episcopul? Asta se cheamă judecată dreaptă și onestă!

Bine, va zice acum obiectivitatea intrupată în „Universul”, și dacă n-o fi vinovat episcopul direct, totuși vina rămâne. Călugării cari au scos calendarul sunt uniți. Purtați răspunderea pentru ea. — Iată-l pe smeriții chinoviși dela Bixad, cari în viața lor nu vatămă o muscă, transformați subit în dușmani serioși ai ortodoxiei! Își bat joc de ea. Se poate o mai nedreaptă alureală decât asta? Bixadul este un focar de lumină și înălțare sufletească, cum puțin avem în țară. Să întrebe „Universul” pe ortodoxii din acele părți despre munca românească și creștinească pe care o împlinesc acolo, la granița cea mai părăsită de oameni, blâzii filii ai sf. Vasile. Să întrebe dacă propo-

văduesc ei alta decât duhul păcii și al iubirii. Să afle că ei, cari își petrec viața în rugile și tradițiile străbune, aceleași ca și biserica ortodoxă, nu-s capabili să-și bată joc de aceste comori la cari se închină și să declare ortodoxia cuiva egală cu bolșevismul.

Lucrurile stau altfel. Cinstitul domn dela „Universul” a aplicat și aici nițică perfidie. Nu privește întreg textul, ci smulge din el o bucată în care pune pe ascuțiș câteva cuvinte, poate nu destul de norocos stilizate. Dacă ar fi voit să fie onest, ar fi trebuit să spună, că pomenitul calendar, cu scrisorile lui incriminate, face o propagandă antirevizionistă mai cu efect decât întreg „Universul”. Că fraza însăși cu pricina enunță un adevăr foarte simplu: să nu-ți lași legea pentru o ceartă cu preotul, ori alte motive asemănătoare. Cine-și părăsește credința nu din convingere, ci din oportunism, e fiul gheenei. Ori la ce religie nouă ar trece: ortodoxie, sau oricare alta. Nu că religiile înșirate ar fi la fel. Ci fiindcă el nu are credință, și își vinde sufletul pe un blid de linte. Acesta este sensul frazei incriminate. Adevărat și folositor. Cei cari se lapadă de credința lor din pur oportunism, în realitate nu-s nici catolici nici ortodocși și nici altceva. Ci niște înfrânți.

Nimeni nu se poate bucura de ei. Cum își lasă azi religia unită, așa vor părăsi mâine pe cea ortodoxă, poimâne își vor vinde neamul. Fiindcă n'au convingere, n'au caracter. — Poate, epetăm, stilizarea să nu fie destul de norocoasă. Înțelesul însă este limpede și bun. Nu vrea să jicnească pe nimeni, mai puțin ortodoxia. Dacă fără voie, Părinții călugări totuși au produs supărare, sunt cei dintâi, de sigur, cari o regretă. — Dar a judeca în felul acesta capete de acuză contra episcopului absolut nevinovat și mai român decât întreg „Universul” cu ciracii lui, este o apucătură care nu face cinste autorilor. Nici gazetei care îi dă ospitalitate.

Cu această gazetă, de altfel, socotelile noastre încă nu-s încheiate. Dacă va continua pe drumul apucat, indignarea credincioșilor noștri va ști să-i dea răspunsul meritat și pe altă cale! — Iar neamul de sigur, nu-i va fi recunoscător pentru această acțiune de învrăj-bire periculoasă!

Ton și limbaj inadmisibile. Sau: Cum este tratat un Episcop? Nu în Honolulu, ci în Senatul țării noastre. Și nu un strein iredentist, ci un Român ce s'a dovedit ca atare cu fapta în vremuri când naționalismul nu era paradă și care a declarat o categoric și în fața „Maturului Corp” care-l insulta: „Nu înțeleg să rămân un singur moment episcopul unor preoți cari pot fi acuzați pe drept cuvânt de iredentism”.

Sigur, suntem înțeleși: E vorba de Psf. Alex. Rusu al Maramureșului, care a fost tratat precum se știe într-o ședință a Senatului. Faptul a scârbit orice om de bun simț. Și s'au aflat și glasuri cari să înfrunte valul perfidiei în plin marș împotriva Inaltului Ierarh maramureșan și să-și exprime indignarea pentru ceea ce întâmplare. Cum a făcut, bună oară, *Dreptatea* (31. 1. 37) care nu pregetă să scrie, între altele:

„Aducându-se acuzațiunii vicariatului rutean al Bucovinei, vicariat care este sub episcopia P. S. Episcop Alex. Rusu, acesta a respins acuzațiunile. Era în drept să o facă, fiindcă era în drept să cunoască de aproape activitatea vicariatului, și avea și obligiunea morală să o facă.

Nu discutăm aici însă cine a avut, ci cine n'a avut dreptate.

Ne punem în ipoteza că guvernul a avut perfectă dreptate și că vicariatul era într-un total vinovat — Vorbea însă un episcop român, o față bisericească ce reprezenta ca atare religia.

Presupunem că a intervenit într-o cauză nedreaptă, că era în culpă. — Este admisibil însă să se arunce unui Episcop cuvintele care i-s'au aruncat și să se întrebuițeze tonul cu care acele cuvinte au fost repezite?

[...] Dacă un episcop este nedemn de locul lui, să se ia măsurile legale și, cu decență, să fie scos. Asta se poate înțelege. Dar ca un Episcop român în funcțiune să fie tratat în Senat astfel cum a fost tratat P. S. Episcopul Rusu, aceasta nu se poate înțelege, și în orice caz, nu aduce nici un seviciu bisericeii, și religiei creștine, pentru care, cei cu limbajul neobișnuit se arată atât de zeloși.

Dacă față cu un Episcop, atunci când guvernul este într-o neînțelegere, se întrebuițează asemenea ton și asemeni cuvinte, își poate ori-

□ □ Foița „Unirii” □ □

Rozalia Munteanu 1852-1937

— Cuvânt rostit în ziua de 9 Februarie 1937 în catedrala din Blaj, la prohodul răposatei —

de A. Lupeanu,

directorul liceului de fete din Blaj.

Acest sicriu, sosit de departe și înconjurat mai ales de tinere eleve din școlăle Blajului, închide pentru veșnicie o venerabilă și foarte distinsă personalitate școlară, pe care nestatornicele valuri ale vremii au făcut-o uitată prea curând. Anii s'uu scurs cu nemiluita și au acoperit în spuză, încă în viață fiind, pe cea dintâi învățătoare română nu numai din orașul nostru de vechi școlă și dascăli, ci din toată Transilvania și platurile ei dinspre Tisa și Carpații nordici.

Prezența acestui sicriu în catedrala Blajului, între atâtea icoane sfinte și amintiri de jmărete figuri culturale, are o pioasă și meritată semnificație: metropola românească dela Târnave plătește un recunoscător tribut față de memoria aceleia, care a ilustrat, timp de 25 de ani, cea mai importantă catedră dela școlă de fete de pe vremuri!

Este în deobște cunoscut că, în nația noastră românească, cuprinderea la învățătură a tinerelor vlăstare feminine s'a făcut în tim-

puri foarte târzii, abia pe mijlocul secolului trecut. Școlăle sistematice, direct pentru fete, nu aveau la noi nici așezările orășenești, fără să mai amintim lumea umilă și oropsită a satelor, semănate în lungul văilor și a subsuorilor de munte. În special, de-o educație națională a fetelor, cu clădiri și corp didactic românesc și titrat, până prin anii 1850—60, nici vorbă nu poate fi, nici la noi, nici alurea, în toată întinderea pământului românesc. Fiicele neamului nostru își depăneau viața în negura cenușie a căminelor sărace, între o cusătură înflorită și între războiul cu alesături și vasele unui modest menaj, dela vatra cu bobură.

Mângăietor pentru bătrânul nostru Blaj este că tot aici, pe vechea vatră de cărturărie și lumină, se pot înregistra și celea dintâi licăriri sfioase de educație feminină românească. Se cuvina să amintim și aici, lângă sicriul acestei încărungițe dascălițe, pe acel uitat cantor al catedralei dela Blaj *Streza Simion*, care la 1816, avea alături, sub umbra catedralei, cea dintâi școlă pentru fete, unde cunoștința de buchi și de scrisoare se preda fără pedanteria savantă a „treptelor formale” însă cu suflet nemărginit și cu inimă aprinsă.

Cea dintâi instituție oficială pentru creșterea fetelor ia ființă mult mai târzii, abia în anul 1855, prin purtarea de grijă și inima largă a nemuritorului arhieru Alexandru Șterca Șuluțiu de Cărpiniș. Dascălița era însă o nemțoaică, ori poate chiar o moravă dela Brașov, cu numele

Ana Kossow, învățătoare eminentă, dar fără cunoștința limbii literare românești, care se chinua greu cu accentul și acordul corect al dulcelui nostru grai. Ion Maiorescu, vestitul cărturar al neamului nostru, născut aci, aproape de Blaj, cercetând odată școlă Anei Kossow, între greșelile de gramatică și de dicțiune, a remarcat cu bucurie deosebită deșteptăciune a unei fetețe mittlele care răspundea la numele de Rozalica, Rozalia Bugner. Mica Rozalie de atunci, remarcată de nemuritorul părinte al lui Titu Maiorescu, este venerabila matroană și dascăliță pensionară, al cărei catafalc cernit în înconjurăm noi astăzi, aici, cu ochii năpădliți de lacrimi.

Școlă de fetețe dela Blaj trebuia să albească mai curând o maestră din nația noastră. Și alegerea lui Ion Maiorescu, a directorului Timoteiu Cipariu și a Preaveneratului Consistor blăjan s'a fixat asupra micuței Rozalie Bugner, fiică băștinașă a Blajului, din părinți de vechi orășeni, dintre întemeietorii de demult. O bursă modestă este votată în grabă și Rozalia este trimisă la Brașov, să învețe pedagogie într-un institut din acel oraș, sub ochii lui Ion Maiorescu însuși, a lui Iacob Mureșanu și Gheorghe Barițiu, blăjani toți prin suflet, educație și simțiri.

Este impresionantă grija pe care o arată toți acești mari bărbați ai neamului nostru față de tinăra Rozalia Bugner, aleasa Blajului, tot timpul cât a făcut carte la Brașov, în orașul

cine închipui ce pătește un biet enoriaș oare care, un simplu adversar politic!

Intoleranța convingerilor poate duce la orice, dar trebuie să se oprească la mprginea respectului datorat unui episcop.

E regretabil că reprezentanți ai bisericii sunt astfel tratați.

Să nu ne mai mire atunci nimeni că tineretul merge cu intoleranța și impunerea convingerilor până la crimă.

Din parte-ne, după ce, precum se știe, ne-am spus cuvântul în cauză, n'avem nimic de adăugat decât că regretăm spectacolul dureros pe care l-a dat Țării Senatul său.

Respect tipicului!

Oricare uniformă presupune o disciplină. Iar aceasta o credință în cel care o impune. A purta însă o uniformă fără a-ți însuși și disciplina ei, înseamnă, pur și simplu, ipocrie. Precum și a pretinde că ești disciplinat fără a executa toate câte îți sunt poruncite, e o înșelătorie ordinară.

Vreau să aduc vorba la marea *problemă a uniformizării* în Biserica noastră privitor la slujbe, lucrările pastorale și la enoriașii noștri.

Lupta pentru uniformizare s'a început cu câțiva ani în urmă, în *direcția cantului*. Lucru foarte frumos și dorit de toți. Dar tot atât de greu. Nu oricine poate fi bun cântăreț. Cu atât mai puțin muzician. Această acțiune s'a început, cu toate că s'a știut înainte că se vor întâli piedeci ce nu nu se vor învinge total nici când. Dar cu nădejdea că ce nu se poate face într'un loc se va face în altul. Cântarea este mai mult podoabă. Drept că plăcută și înrăuritoare. De aceea se și insistă atâtă asupra uniformizării ei. Dar atunci ce să zicem de faptul, că nu suntem uniformi în lucrările liturgice pe care toți le putem face și sunt impuse de canoane?

Incep cu cele de mai puțină importanță. Și anume: cu diferitele *obiceiuri religioase* înrădăcinate pretutindenea. Acestea nu diferă numai dela ținut la ținut, ci dela sat la sat. Sunt multe și la toate ocaziunile. Unele din ele nu

numai că n'au nici o importanță, ori că nu contribuie cu nimic la sentimentul religios, dar sunt conturbătoare. Ori chiar de sminteală pentru privitor și produc tocmai efect cotrar celui urmărit. Foarte adeseori credincioșii în mai mult la acestea decât la lucruri într'adevăr necesare care, nu odată, lipsesc cu totul. Și mă întreb: Oare noi preoții de aceea am studiat și pentru asta ne-au trimis superiorii în diferite parohii, ca să renunțăm la cele studiate, ori doar pentruca, în mod prudent și treptat, să aducem credincioșii să înțeleagă ce-i folositor și necesar, și ce-i inutil? Vorba „Să l-ai informații înainte de a face vreo slujbă într'un sat strein“ a devenit regulă tipiconală. Altfel te expui criticii credincioșilor, a căror obicei nu-l cunoști. Ca și cum o slujbă n'ar trebui făcută în același fel oriunde!

Cateheză fără nici o absență; predică ne-lipsită dela nici o sf. liturghie în Duminică și sărbători; catehizarea adulților; mărturisiri lunare; Șezători religioase; înființare de reuniuni; vecernie în fiecare Duminică și sărbătoare și în preluia lor; răspundere la orice chemare a credincioșilor, pentru unii sunt porunci aspre, care se îndeplinesc cu orice sfortare s'ar cere. În aceeași vreme, pentru alții sunt lucruri cari când le convine le îndeplinesc, când nu, le omît.

Privit felul cum se execută diferitele *slujbe*, găsești preoți cari le îndeplinesc într'un mod arbitrar. Lasă afară, pun dela ei, nu îndeplinesc acțiunile prescrise. Ba am văzut preot care, pentruca să fie mai „extra“, dădea binecuvântările ca arhieriei. În unele locuri nu se mai știe face vecernia, iar utrenia se face după o formă „tip“, tot aceea în totdeauna. Decând se discută lungimea liturghiei noastre, se observă chiar și aici schimbări și sărituri dela preot la preot.

Gravitate specială prezintă însă *administrarea Ss Taine* în mod arbitrar. Sunt preoți cari se consideră a fi mai presus de orice rubrici și rândulala tipiconală. Așa se face apoi că poți să vezi preot care botează copilul mic în trei sferturi de oră și altul care botează în zece minute; preot care mărturisește cincizeci la oră, în care altul abia „face“ zece; preoți cari fac sf. maslu în peste o oră și de acela cari

li dau gata în o jumătate de oră; de acela cari cunună în zece minute și de acela cari abia termină în trei sferturi de ceas.

Unii preoți apoi par a-și fi uitat că sunt între credincioși și de acela cărora nu li-se pot administra Ss Taine și aceștia pregătesc pentru Biserica noastră o mare primejdie. În unele parohii s'a ajuns până acolo, încât este imposibilă o revenire fără mari și primejdioase consecințe. Acolo-i doar „fratele“ ortodox, gata să satisfacă orice capricii.

Toți un crez avem și într'o formă am învățat. Dar atunci care-i motivul că nu lucrăm uniform? Eu nu înțeleg! Toți știm că orice ascultare de mai mari, și orice vătămare de rândulala bisericească este păcat. Care deși nu va fi totdeauna de moarte, dar păcat este, și preotul trebuie să fugă de orice păcat.

Preoții cei mulți și buni ai bisericii noastre păcătuiesc dacă nu-și fac chestii de conștiință din a constrânge pe calea sa să lucreze după canoane și vecul ori frații lor pe care i-ar ști că-și fac de cap. Îndeplinirea exactă a obligațiilor noastre rituale, mici și mari observând chiar până și cele mai mărunte reguli și ordine e una din cele dintâi datorințe preoțești de care atârână în foarte mare măsură binele sufletesc al credincioșilor și bunăstarea Bisericii.

Așa am înțeles cu cuvintele I. P. S. *Metropolitului Alexandru* din pastorala către Ven. Cler din circ. XI-936: „Să părăsim altarele, fără de-a ne despărți, firește, de ele, și să coborâm în mijlocul poporului“. Adecă învățând să lucrăm în toate câte ni-se cer, demn și corect.

Pr. Ioan Oniga

Athena știe să fie demnă. Athena ortodoxă, firește, a cărei mentalitate ne interesează în chip deosebit, ea reprezentând acum crezul ortodoxiei disidente autentice. Și constatăm că, de ex., atât cu prilejul congresului panortodox de teologie — în deosebire de Popescu reprezentantul, neolatinilor pravoslavnicii dela Dunăre — cât și după aceea, a avut și are cea mai demnă considerație pentru Biserica Romei celei Vechi și pentru raporturile sale cu această Biserică.

cu cea mai modernă școală de magistri școlari din acel timp. Duminicile, sfielnica domnișoară dela Blaj era luată în familia lui Gheorghe Barișiu și a lui Iacob Mureșianu, cari îi îndrumau și educația socială, familiarizându-o cu cu toate pretențiile de înalt bonton ale epocii și, mai presus de toate, sporindu-l înăscutul spirit de intrasigent naționalism românesc, supt deodată cu laptele măicuței sale lângă Câmpia Libertății.

Marele cărturar Timotei Cipariu, directorul școlii de fetițe din Blaj și membru al Academiei Române din București, oridecâteori avea ședințe în capitala României, coborea la Brașov, să cerceteze pe Rozalia Bugner, se întreținea cu dânsa în mod părintesc și afabil, interesându-se de aproape de studiile și educația ei. Tinăra fată îl primea cu ochii în lacrimi de bucurie și pentru aerul sănătos dela Târnave de care era învăluit marele dascăl blăjan și pentru povețele înalte cu cari o întreținea și încuraja.

Crescută într'o asemenea atmosferă de eminente atenții, Rozalia Bugner termină școala pedagogică dela Brașov în anul 1868, când a și fost numită ca prima învățătoare română nu numai la Blaj, ci în tot Ardealul! Ana Kossow, nemțoaica cu suflet ales și-cu respectabile cunoștințe profesionale, dar cu înăscute imperfecțiuni de pronunție românească, se înmormântează în uitare și nu știm unde a mai purtat-o valui vieții. Iar moștenirea ei o ia ti-

nara titrată, Rozalia Bugner, care, pe lângă cunoștințele profesionale, mai aducea suflet vechiu din sufletul Blajului, graiul sângelui și spiritul de latinătate din patrimoniul cel mai curat al celebrilor cărturari blăjeni, cari i-au fost mentorii generoși.

În anul 1872, inima a legat-o, prin căsătorie fericită, de profesorul, însuși pedagog vestit cu studii dela Praga, Gheorghe Munteanu, și astfel Rozalia Bugner a devenit scumpa și mult iubită D-na Munteanu, pe care au păstrat-o în binecuvântată memorie generații întregi de fetițe, câte s'au perândat la Blaj un sfert întreg de veac!

La școlile de fete din Blaj, în toate fazele lor, până la școala superioară cu opt clase, o găsim stâlp de temelie, din 1868 și până la 1893 necurmat, când a trecut la binemeritata odihnă a pensiei. Timp lung de muncă fără preget în ogorul școlii, unde ea însuși a fost despăcătoare de brazdă și creatoare de tradiții și îndrumări profesionale. În jurul sicriului său sunt, desigur, persoane respectabile, cu părul nins și ele, cari au avut-o învățătoare iubită și adorată. Lacrimile cari se varsă azi, aici, sigilează duos un suflet mare, o personalitate școlară excepțională, care ar merita chiar un bust undeva, unde se cinstește cum se cuvine memoria celor mari ai noștri!

Toate generațiile de dascălițe cari i-au urmat, între cari să amintim numai pe prea regretata Leontina Cristian măritată Negruțiu,

au fost și elevele și colegile sale dragi. O lacrimă postumă merită toate, chiar la acest pioș prohod al maestrei.

Nu voiu întrelasa să remarc, că în lunga sa carieră dăscălească și românească, Rozalia Munteanu n. Bugner și-a avut și nelipsitul proces de așa numita înaltă „tradare“ a patriei ungurești, când, în fruntea doamnelor române din Blaj a căror animatoare și prezidentă era, a purtat buchete de flori în onoarea D-nei Rașiu, soția întemnițatului conducător din neuitatul procel al „Memorandului“..! Pentru această eroică îndrăsneală D-na Rozalia Munteanu a trebuit să se despartă de prezidenția Reuniunii Femeilor Române și să plângă, cu sufletul abătut, un indioșetor exil între cei patru pereți ai căminului său, înscrisă pe „tabla neagră“ a sibirilor. Orice activitate publică i-a fost tăiată cu necruțare!

Școlile de fete din Blaj, adăpostite în Institutul Recunoștinții, au venit azi aci, dăscălițe, dascăli și eleve, în jurul preascumpelor oseminte ale neuitatei Rozalia Munteanu n. Bugner și fărămă o lacrimă de recunoștință, la căpătâiul aceleia care a fost, cu adevărat, măicuța noastră și *înaintemergătoarea învățământului românesc pentru fetițe* din toată Transilvania.

Citiți și răspândiți „UNIREA“

Așa bisericescul *Ecclesia*, într'un număr mai recent, exprimându-și satisfacția pentru impresia ce a produs-o, în general, congresul în lumea din afară, elogiază în termeni foarte calzi limpezimea vederilor și judecata obiectivă a semioficiosului Vaticanului apropos de acel congres. Și însuși mitropolitul ortodox al Athenei, care numai prieten nu s'a dovedit până aci Romel prin scrisul și cuvântul său, cu ocazia vizitei oficiale ce i-au făcut profesorii Facultății Teologice din metropola greacă, și-a exprimat în special bucuria pentru articolii apăruiți în *Osservatore Romano*, dispunând să fie cetați din nou chiar atunci, în cursul vizitei.

Mai mult: permițându-și ziarul nazist *Münchener Neueste Nachrichten* să insinueze că principalul obiect al congresului ateniian ar fi fost regruparea forțelor ortodoxe pentru a reacționa împotriva Bisericii Catolice și a puterii papale și pentru a anticipa serbările pe care le pregătește Roma de aniversarea Săborului dela Florența, cel care a pus la punct această insinuație a fost tocmai *H. Altvisatos*, președ. Congresului Teologic Panortodox. Acesta, după ce protestează în contra afirmațiilor false ale organului național-socialist, precizează (în *Estia*):

„Contrar acestor afirmații, idealul ce și-a impus Congresul e căutarea sinceră a căilor de apropiere de Bisericile Creștine, și în particular de Biserica Catolică. Afirmațiile ziarului din München sunt prin urmare absolut opuse spiritului congresului nostru“.

Nu putem deci decât să încreștăm și noi, după *Osservatore Romano* (14. 2. 38), cu creștinească bucurie această atitudine a Athenei ortodoxe. — Vor învăța din ea cât de cât și neolatiniții noștri înstrăinați de Roma catolică și latină? Domnului să ne rugăm ca așa să fie!

Reuniune vie

Despre Reuniunea *Femellor Române Unite* din Blaj se poate spune fără exagerare că în toți cei aproape 50 de ani de existență (a fost înființată la 1890) a dat dovadă de o vitalitate excepțională. Și chiar lăsând la o parte prestațiile ei naționale-culturale-caritative din trecut, cari vor fi încreștate la timp

potrivit, ceea ce săvârșește astăzi această Reuniune, sub toate cele trei raporturi menționate mai sus, merită toată stima obștească. O simplă schițare făcută în fuga condelului va învedera îndeajuns acest lucru.

Reuniunea activează în șapte secții. Fiecare cu rostul său și cu ostenelele și realizările sale. Așa:

1. *Secția pentru intensificarea vieții religioase.* Aranjază exerciții spirituale pentru membrele sale. În săptămâna Patimilor se îngrijește zilnic de conferințe religioase ce se țin în Catedrală. De sărbători împodobește Catedrala, iar în Vinerea Mare mormântul Domnului.

2. *Secția pentru propaganda religioasă.* În fiecare Duminică din Postul Mare se îngrijește de cuvântări religioase-instructive pentru tinerele meseriașe, în capela Institutului Recunoștinței. Face donații de rozare, icoane sfinte, cărți de evlavie și cultură religioasă. Separat poartă grijă în Postul Mare de pregătirea suflutească a servitoarelor. Adună danii pentru misiunile externe. (Anul trecut a strâns spre acest scop 5366 Lei).

3. *Secția săracilor.* La Crăciun, Paști, Rusalii și peste an, oricând i-se reclamă, distribuie fel de fel de ajutoare: medicamente, lemne, alimente, plasare de bolnavi în spital, spese de înmormântare, etc. (Anul trecut a dat spre atari scopuri de binefacere mai bine de 40.000 Lei).

4. *Secția națională.* A aranjat, la Casina Română din loc, o expoziție de artă românească, cu o conferință ocazională; o expoziție etnografică „Valea Târnavelor“, de jubileul „Astrei“, admirată și de Maj. Sa Regele; șezători și serate dansante, în costume naționale. A vândut măștișoare pentru Mărășești și cocarde pentru „Astra“ în preț de 19.600 Lei. Infometaiilor din Basarabia le-a trimis 12.000 Lei. De „Ziua copilului“ anul trecut peste 5000 Lei a distribuit anul acesta 6500 Lei și a împărțit icoane sfinte de 300 Lei. La bisericile din risipire 6000 Lei. La 15 Mai depune cununii pe mormântul lui T. Cipariu și Axente Sever, iar de „Ziua Eroilor“ pe a Mariei Pala.

5. *Secția socială.* Cu prilejuri binevenite aranjază concerte, tombolă cu obiecte donate de membrele comitetului și cealuri dansante. Lună de lună membrele Comitetului fac jertfe bănești pentru sporirea fondului de ajutorare a săracilor, ca să cruțe publicul blăjan de molestările colectelor prea dese. Anul trecut s'a dat în felul acesta Reuniunii nu mai puțin de 60.000 Lei, ajungându-se la o circulație anuală de aproape 100.000 Lei.

6. *Secția pentru ajutorarea elevilor săraci* la Crăciun a făcut rost și a dăruit 7000 Lei ca ajutoare și alte 1500 Lei premii.

7. *Secția pentru îngrijirea mormintelor* se achită și ea purtând grijă de bunăstare și împodobirea mormintelor tuturor marilor personalități ale Blajului cari nu mai au aici penmenii de-ai lor să se intereseze de locul de odihnă a rămășițelor lor pământești.

În aceste cadre și în această formă și măsură se desfășoară activitatea Reuniunii *Femellor Române Unite* din Blaj. — De încheiere un amănunt recent: *serata din 6 Febr. c.* A fost o splendidă manifestație românească. Sala festivă a liceului de băieți a fost toată bine prinsă în scoarțe românești din toate unghiurile țării. Scena a fost transformată și ea într'un drăguț salon românesc, cu lăviși, covoare și broderii de-ale noastre. Iar doamnele și domnișoarele toate în mândre costume naționale de toate nuanțele (Muscel, Banat, Viașca, Mehedinți, Câmpulung, Breaza, Făgăraș, Moldova, Sălțiște, Tulgheș, Prahova). Dansurile așăderea, în majoritate covârșitoare, cinstite dansuri românești. Cele trei premii, în medalii de argint, pentru cele mai originale costume naționale (dna Elly Dr. Suciu, costum de Câmpulung; d. prof. I. Rinea, costum de Bucovina și dna Beran, costum de Prahova) a fost o fericită inspirație pentru încurajarea portului românesc. — Atât dna prof. Emilia Hopârteanu, președ. Reuniunii, cât și Comitetul și toate membrele Reuniunii pot fi mândre atât de prestația din 6 Febr. c., cât și de toate celelalte, săvârșite în marginile și în spiritul Reuniunii.

P. Grigore

Cum a învățat carte Martin Luther

Marele reformator, sau mai bine zis „reformator“ al catolicismului și peste tot al creștinismului, Martin Luther, s'a născut la Eisleben din părinții Hans, țaran din Moehra, și Margareta din Eisenach, femele credincioasă, religioasă și bună gospodină. Data nașterii nu ne este cunoscută cu precizie. Mamă-sa, femele simplă, după cum ne spune tovarășul de mai târziu Melancton (Philip Schvarzerde), știa cu precizie ziua și ceasul în care s'a născut fiul său Martin, și anume zicea că la 10 Noembrie la orele 11 din noapte, iar în ziua următoare l-a botezat dându-i numele sfântului din ziua respectivă, adică Martin. De an însă nu-și aducea aminte. Unii spun că s'ar fi născut la 22 Octomvrie 1484, dar fratele său mai mare Iacob, zice că la 1483 (Vezi *I. M. V. Audin: Histoire de la vie, des écrits e des doctrines de Martin Luther, Paris-Lion 1839, vol. I, pag. 74*).

Curând după nașterea pruncului, Hans Luther părăsi Eisleben și se stabilii la Mansfeld unde primi o slujbă într'o mină de cărbuni. Vieța o duceau în sărăcie, după cum însuși reformatorul spune mai târziu zicând: „Părinții mei au fost foarte săraci. Tatăl meu pentru a susține familia muncea la câmp de dimineața până seara, iar mama mea de multe ori era nevoită să care lemne în spate“ (vezi op. și loc. cit.).

Nu se știe câți copii au avut Hans și Margareta. Se știe însă că doi au murit într'o epidemie care bântuia Germania pe la începutul veacului XVI, iar o fată se mărită cu scriitorul Rühel din Mansfeld, unde Hans ajunsese ceva mai mare în mină.

Hans Luther era tipul țaranului Saxon din timpul acela. Harnic, cruțator, religios și iubitor de familie. Nu umbla prin cârciume ca alți tovarășii de muncă, ci își petrecea orele libere acasă în mijlocul familiei, doar cu câte un „Krugel“ de bere înainte, ascultând cum fiul său Iacob îl citea din Sfânta Scriptură, împrumutată dela călugări.

Tinărul Martin de mic arată o inteligență nu prea comună, iar la vârsta de 6 ani citea și scria fluent. Mergea des pe la mănăstirea din Mansfeld unde se bucura de simpatia călugărilor și a superiorilor.

La 1497 doi copii cam de câte 14 ani călătoreau pe jos dela Mansfeld spre Magdenburg. Imbrăcați sărăcăcios, cu câte un sac de pâine în spate și cu câte un băț în mână, mergeau cu dorul de a învăța carte la Magdenburg în renumita „Kurren Schule“, unde elevii își plăteau profesorii, locuința și întreținerea care cum puteau. Acești băieți erau Martin Luther și prietenul său Iohann Reineck.

La Magdenburg elevii se susțineau mai cu seamă din pomana celor mai cu dare de mână, și anume tinerii mergeau de două ori la săptămână și le cântau din gură și din in-

strumente la bogați pe sub ferestre, și se susțineau cum puteau, după talentul muzicii și după simpatii, apoi mai căpătau dela biserică, dacă cântau în cor. Acolo Luther se împrieteni cu sărăcia, căci el nu prea se bucura de simpatii nici între colegi, nici în oraș. Prietenul său Reineck a fost ceva mai norocos, căci el cu talentul lui se putu susține la școala aceea, pe când Martin abia după un an trebuia să părăsească Magdenburg-ul unde răbdase atâta foame și îndurase atâta mizerie, rămânând chiar în restanță cu plata profesorilor, a locuinței și întreținerii.

Tinărul Martin luă drumul spre Eisenach, un orașel din Thuringia, care de atunci aparținea ducatului de Saxonia. Acolo părinții săi aveau rudeni, și nădăjduia să poată căpăta ceva dela dănișii ca să-și achite datorii față de puțin darnicii cetățeni din Magdenburg și pentru a-și continua studiile. Ajungând în oraș, frânt de oboseală și de foame, se opri înaintea unei case frumoase. Se așeză sub fereastră — cum era modul de a cerși al elevilor germani din acele timpuri — și începu să cânte din gură. Pe când cânta, la fereastră se arată o femele tinără, care îi aruncă câțiva „groeschel“, dar văzând figura simpatică și ochii înlăcrimați ai tinărului pelegrin, femele se înduioșă, îl chemă în casă și-l ospătă. Asta era văduva numită „Cotta“, cea dintâi binefăcătoare a lui Martin, cu care și încheie o prietenie, și la masa căreia el scrise cele dintâi versuri de

Din noul cod penal

— O seamă de dispoziții care ne interesează în deosebi —

La 1 Ianuarie a intrat în vigoare noul cod penal, unificat, și valabil în tot cuprinsul țării. El este de foarte mare importanță pentru viața țării întregi și de necontestat interes și pentru particulari. Dorim, firește, ca cititorii noștri să nu ajungă niciodată a face cunoștință mai deaproape cu rânduiele lui. Totuși e bine să cunoască din ele cel puțin pe acelea care privesc direct cauzele noastre proprii. Dacă nu alta, pentru a se ști apăra contra celor răi.

În această categorie intră, înainte de toate, întreg titlul V: *Delicte contra cultului și respectului datorit morților*. Iată dispozițiile lui:

Art. 308. Acela care, în orice mod, împiedecă sau turbură exercițiul cultului unei religii recunoscute de Stat, comite delictul de turburare a exercițiului cultului și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 2 la 6 luni și amendă dela 2000 la 6000 lei. — Aceeași pedeapsă se aplică și acelui care împiedecă pe o persoană să exercite propriul său cult, dacă acesta nu contravine ordinii publice și bunelor moravuri, sau care o constrânge să exercite alt cult.

309. Acela care primește și înscrie între credincioșii săi vre-o persoană aparținând altui cult, fără a se fi asigurat mai înainte că a îndeplinit formalitățile necesare de trecere dela cultul cărui a aparținut, comite delictul de convertire ilegală și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 1 la 3 luni. — În caz că infractorii ar fi chiar conducătorii unui cult sau a unei asociații religioase, instanța poate aplica măsura de siguranță a disolvării cultului sau asociației religioase.

310. Acela care, în public, prin orice mijloace, își exprimă disprețul față de un cult recunoscut de Stat, sau față de obiectele consacrate sau destinate acestui cult, comite delictul de ultraj contra cultului și se pedepsește cu închisoare corecțională dela una la 6 luni.

311. Acela care, în public, săvârșește faptul prevăzut în art. 310 față de ministrul unui cult recunoscut de Stat, care se găsește în exercițiul funcțiunii sale, comite delictul de ultraj contra ministrului unui cult și se pedepsește cu închisoare corecțională dela una la 6 luni și cu amendă dela 2000 la 5000 lei.

312. Acela care săvârșește faptul prevăzut în art. 255 contra ministrului unui cult recunoscut de Stat, care se găsește în exercițiul funcțiunii sale, comite delictul de ultraj cu violență contra ministrului unui cult și se pedepsește potrivit aceluia articol.

[Art. 255, combinat cu 253 pedepsește ultrajul, pe care îl comite: „acela care prin cuvinte, gesturi sau acte, aduce atingerea onoarei sau prestigiului unui funcționar public în timpul exercițiului funcțiunii, în prezența acestuia sau prin mijloace de comunicare directă” (Art. 253). — Dacă acest ultraj „este săvârșit prin acte de violență sau amenințări grave, constituie delictul de ultraj cu violență și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 6 luni la 2 ani și interdicție corecțională dela unu la 2 ani, iar dacă s-au cauzat vătămări grave ale sănătății sau integrității corporale, cu închisoare corecțională dela unu la 4 ani și interdicție corecțională dela unu la 4 ani...”].

313. Acela care, prin orice mijloace, profanează un mormânt, urnă sau monument funerar, comite delictul de profanare de mormânt și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 3 luni la un an și amendă dela 2000 la 5000 lei. — Aceeași pedeapsă se aplică și acelui care, prin violență sau amenințare, turbură un cortegiu sau serviciu funebru, ori împiedecă îngroparea sau înclenarea unui mort.

314. Acela care, prin orice mijloace, săvârșește un act de profanare asupra unui cadavru, comite delictul de profanare a ca-

Tehnica modernă în serviciul Bisericii. Corespondentul din Berlin al *Gazetei Transilvaniei* (18 2. 37) scrie că tehnicii germane i-a reușit să soluționeze problema acustică cea atât de chinătoare pentru constructorii de biserici. Grație noii descoperiri tonurile pot fi intensificate și transmise chiar și în aerul neapert mediu din punct de vedere acustic.

Avantajele pe care le oferă acest nou mijloc tehnic — așa se spune — le au nu numai credincioșii, ci și oratorul. Pentru că, mai ales în biserici mari, acesta nu va mai trebui să vorbească făcând sforțări din cale afară, ci va putea vorbi normal, ca unui cerc restrâns de ascultători. Finețea frazelor și eleganța firului ideilor — zice-se — ies astfel și mai bine la iveală.

Noua instalațiune de intensificare poate fi folosită și pentru reproducerea de concerte de orgă și de plăci sonore. Cu ajutorul unei instalațiuni megafonice pot fi transmise sunetele clopotelor, dându-se astfel posibilitate și bisericilor mai sărace să se bucure de frumusețea sunetelor clopotelor celebre. Prin aducerea în contact a câștilor cu intensificatoarele se face cu puțință și celor cu auzul greu să prindă cuvintele preotului și cântecele dela sfintele slujbe. Totodată s'a gătat și cu inconvenientele distanței mari dintre altar și cor. — Așa se spune.

Guvernul Blum a bătut în retragere. Tovarășii roșii din Franța, deghizați în „Patres Patriae”, jinduiesc de mult să scoată instrucția religioasă din școlile Alsaciei. În acest scop au făcut mișcări încă sub guvernul lui Herriot, în 1926, și care guvern chiar pe acest titlu a trebuit să plece. Sub cărmăna lui L. Blum s'a crezut că se va putea „opera” cu mai mult succes și s'a pornit aceeași propagandă. Dar promotorilor mișcării li-s'a înfundat și de astă dată. Lumea credincioasă n'a înțeles nici ea să steie cu mâinile în sân, ci a făcut manifestații în masse de mii și mii. Cei treizeci și nouă senatori și deputați catolici alsacieni s'au prezentat și ei la premier, protestând energic. Rezultatul: proiectul de lege în cauză a fost revocat.

Nichts liebers ist auf Erden

Den Fraunliebe, dem sie mag werden.

(Nimic mai plăcut pe pământ decât iubirea femeii când o poți obține).

Doamna Cotta îi câmpără lui Martin un flaut și o ghitară, iar de aci înainte mizeriile lui mai încetară. Ghitara și flautul îi deschiseră mai multe case, unde tânărul student își mai uita pentru câteva momente de greutatea vieții. Mai târziu o spuse însuși tovarășilor și prietenilor zicând: Nu râdeți de aceia care cântă din poartă'n poartă ca să-și câștige pâinea penfru dragoetea lui Dumnezeu „panem propter Deum”, căci eu încă am cântat pe la porți mai cu seamă în Eisenach, în scumpul meu Eisenach (vezi op. și vol. cit. pag. 77).

Pe lângă ce avea o voce plăcută, tânărul Martin mai avea și un talent deosebit. Învățase muzica fără de profesor. Era și poet în toată puterea cuvântului, și prozator excelent.

La Eisenach studia gramatica. Casa binefacătoarei sale îi era deschisă oricând. După terminarea studiilor în orașelul rudeniilor sale, se gândi la Ehrfurth, unde era o academie vestită. Tatăl său încă îi promise ceva ajutor, mai cu seamă că în mina unde lucra, în urma hărniciei sale ajunșese la un salariu mai bunșor.

La Ehrfurth studia filozofia scolastică și cu deosebire dialectica, precum și operele celor vechi, ca Cicero, Virgiliu, Tit-Liviu, ș. a. Tot acolo era și o bibliotecă frumoasă în care

tânărul Saxon își petreca multe zile frumoase între cărți.

Muncitorul sărac Ioan Guttenberg inventase tiparul cu ajutorul cărui cărțile se multiplicau cu mult mai ușor și mai cu spor decât înainte.

În biblioteca din Ehrfurth erau și câteva ediții de Biblie latinească, pe cari nu oricine le putea vedea. Lui Martin îi veni în mână o astfel de carte, pe care citindu-o, tare se însufleși, mai cu seamă din istoria Anei și a fiului său profetul Samuil. Intru atâta îl cuceri cartea aceea încât declară că nu dorește altă carte în toată viața. Renunță la studiul dreptului unde îl voia tatăl său, părăsi pe canonistul Jodokus Truttveter și se dădu cu totul studiului Sfintei Scripturi.

Pe cât era de talentat, pe atâta era un spirit neastâmpărat. La 1505 studia fizica și morala lui Aristotel. Dar în același an fiind odată la plimbare pe câmp cu prietenul său Alexis, acela fu lovit de trăsnet, iar Martin intru atâta se inspălmămintă, încât în acel moment făcu vot să se călugărească. Încă în aceeași seară bătu la poartă călugărilor Augustinului din Ehrfurth, unde fu primit, și intră ducând cu sine operele lui Virgiliu și ale lui Plautus. În ziua următoare restituți univertității insigniile de maestru pe cari le primise la 1503. Era deja călugăr. Tatăl său se mânie foc și cu mâinile ridicate spre cer blestemă pe fiul neascultător, în care el mai avea o rază

de nădejde pentru bătrânețe, și pe călugării cari l'au primit în mănăstire tocmai acum când putea să fie un sprijin al familiei, și între alte cuvinte grele rostite în poarta mănăstirii z'ise și acestea: Să dea bunul Dumnezeu să n'aveți noroc nici folos de el!

Așa a fost sbuciumata tinerețea tinerețea a lui Martin Luther. Talent poetic, care se poate vedea din frumosul imn:

*Ein feste Burg ist unser Gott,
Ein gute wehr und waffen..*

Dus însă de împrejurări, de neastâmpăr, ambiții și mai cu seamă de prietenii, mai târziu îl vedem repășind din mănăstire, căsătorindu-se, luptând pe față împotriva bisericii pe care atâta o iubeau părinții săi, ridicând steagul rebeliunii, și sub masca libertății evanghelice, provocând desastrousul „Bauerkrieg”. În loc de poezii însuflețitoare răscolitoare de inimi, doctorul din Wittemberg se coborî până la parodizarea și ridiculizarea cântărilor bisericesti, ca d. ex. a rugăciunii Tatăl nostru, despre care însuși pastorul protestant Junker George zice că sunt „Inaptias Lutheri ingenio plane indignas”.

Iată una din cântările de cabaret începută cu cuvinte bisericesti:

*OREMUS: Gott durch deine Güte
Bescher uns Kleider und Hütte,
Auch Mäntel und Röcke
Fette Kälber und Böcke,*

davului și se pedepsește cu închisoare corecțională de la 6 luni la 2 ani.

La fel ne interesează titlul XII: *Delicte contra familiei*. În special capitolul I: *Bigamia, incestul și adulterul*:

443. Comite delictul de bigamie și se pedepsește cu închisoare corecțională de la unu la 3 ani, acela care, fiind căsătorit legitim, mai înainte de a se fi desfășurat în mod legal această căsătorie, încheie o nouă căsătorie valabilă. — Aceeași pedeapsă se aplică și acelui, care, nefiind căsătorit, încheie căsătorie valabilă cu o persoană pe care o știa căsătorită. — Acțiunea penală se stinge, chiar față de complice, când prima căsătorie este declarată nulă sau când cea de a doua căsătorie este anulată pentru alte cauze decât bigamia.

444. Ofițerul stării civile, care, știind că o persoană este căsătorită, oficială la o nouă căsătorie a aceleiași persoane, se pedepsește cu închisoare corecțională de la unu la 5 ani, amendă de la 2000 la 5000 lei și interdicție corecțională de la unu la 3 ani, iar preotul care, cu știință, celebrează o asemenea căsătorie, se pedepsește cu închisoare corecțională de la 6 luni la un an.

445. Oricare dintre soțiar avea relații sexuale în afară de căsătorie, comite delictul de adulter și se pedepsește cu închisoare corecțională de la o lună la un an, iar dacă relațiile culpabile continuă și după deschiderea acțiunii penale, pedeapsa este de la 6 luni la 2 ani. Aceeași pedeapsă se aplică și compliceului. Acțiunea penală nu se poate pune în mișcare decât numai după plângerea prealabilă a soțului inocent. Soțul inocent poate cere oricând în cursul procesului stingerea acțiunii penale, precum și după darea hotărârii definitive, stingerea pedepsei, dacă soțul consimte a relua viața în comun. În acest din urmă caz, complicele condamnat nu e apărât de pedeapsă. Probele care pot fi aduse pentru dovedirea adulterului sunt numai flagrantul delict și acelea care rezultă din scrisori sau alte scrieri ce emană de la soțul urmărit. Acțiunea penală se stinge și în caz de moartea soțului

*Ochsen, Schaf und Rinder,
Viel Weiber, wenig Kinder. Amen.*

Pe românește:

*Doamne prin bunătățile tale
Dăruiește-ne haine și pălării,
Mantale și vesminte,
Vișei grași și țapi,
Boi, oi și vite*

Multe neveste, puțni copii. Amin.

(Vezi op. cit. vol. II, pag. 256, nota 2).

Dr. Nicolae Lupu

Vești bune din Albania. Pe măsură ce propaganda musulmană se intensifică în Albania, prin studenții universității din Labore, cari trimit de un an o revistă lunară albaneză »Drita« (Lumina), unde se găsesc tot felul de erezii banale, propaganda catolică, din partea sa, face progrese frumoase. Ziua misionară s'a sărbătorit în tot locul și cu toate că albanezii catolici, în general, sunt foarte săraci, cu un succes multumitor. La Bajoi, dieceza de Sappa, la reuniunile periodice ale clerului din păstoria sufletelor, unde se discută cazuri de conștiință și probleme teologice pastorale, au fost rezervate ședințe pentru studiul acțiunii misionare: ce face lumea catolică în interesul misiunilor? Ce au să facă albanezii catolici? Femea și misiunile; cum femeia albaneză poate și trebuie să-și dea contribuția la opera misionară?

care a făcut plângerea și în caz de anulare a căsătoriei soțului culpabil. Nici o urmărire nu se poate face dacă faptul s'a comis după îndemnul sau încurajarea celui alt soț, sau dacă viața conjugală era întreruptă în fapt și soții trăiau despărțiți.

446. Conviețuirea în concubinaj a minorilor sub 16 ani pentru fete și 18 ani pentru băieți constituie delictul de degenerare a rasei. Părinții sau reprezentanții lor legali care înlesnesc sau aprobă asemenea legături, se pedepsesc cu închisoare corecțională de la o lună la un an și cu amendă de la 5000 la 20.000 lei, iar copiii sau adolescenții culpabili de acest fapt, vor fi internați într'un institut de educație corectivă pe timp de la unu la 3 ani.

447. Raportul sexual sau de inversiune sexuală între rude în linie directă, precum și între frate și soră, constituie delictul de incest și se pedepsește cu închisoare corecțională de la unu la 3 ani. Minorul mai mic de 15 ani, sedus de un major, nu se pedepsește. Acțiunea penală se poate pune în mișcare numai la plângerea prealabilă a unui ascendent sau colateral de prim grad. Pedeapsa pronunțată contra tatălui și mamei, atrage și decăderea din puterea părintească.

Nu rabdă îndepărtarea sf. Crucii din școală. Stăpânirea nazistă jignește mereu, prin ciraci de ai săi, sensibilitatea creștină a catolicilor germani. După știri din Düsseldorf s'a întâmplat nu de mult, cum scrie *Osservatore Romano* (10. 2. 37) ca învățătorul-director al școlii primare din satul *Bislich* (Rhenania), la ordin mai înalt, să îndepărteze sf. Crucea din școală. Micii săi elevi însă au rămas adânc îndurerați de acest gest al dascălului lor, și, îndată ce a venit catihetul la ora de religie, i-s'au plâns de întâmplarea ai cărei mărturii fuseseră. Acesta la rândul său a spus părinților ceea ce se petrec la școală.

Și cu asta s'a început indignarea obștească. Dar făgăduindu-li-se că în proxima Sâmbătă Crucea va fi la loc, și încă așezată de tinerii hitleriști din sat cari nu înțeleg să se lapede de credința și practicile religioase ale părinților lor, s'au liniștit. Cum însă autoritățile locale nu și-au ținut cuvântul, Luni dimineața o ceată de 500 părinți s'a prezentat în fața școlii și a pretins să fie pusă Crucea la locul ei. Repede și fără explicații. Ceeace se și făcuse cu ceva mai înainte. Și li-s'a adus la cunoștință. Ei însă n'au voit să mai creadă pe cuvânt ci au format numai decât o delegație care a constatat faptul, aducând celor de afară și asigurarea inv. director că gestul ce i-a tulburat atât de mult nu se va mai repeta.

O delegație de cinci a plecat apoi imediat la Düsseldorf la autoritățile școlare să protesteze și acolo cu toată energia. Și au isbutit să-și impună punctul lor creștin de vedere.

Sfaturi către tineret

Sub acest titlu, d. prof. *N. Iorga* publică în două numere consecutive din »Neamul Românesc«, următoarele rânduri ce n'au lipsă de nici un comentariu:

I.

»Vârsta mea și cei aproape cincizeci de ani de învățământ îmi dau poate și mie dreptul să dau tineretului de azi, pornit cu cele mai bune intenții ca să ajungă une ori la realizări catastrofale, câteva sfaturi.

Incep cu acel privitor la naționalismul lor, atât de deosebit de naționalismul pe care l-am mărturisit, l-am continuat și pot zice că l-am și creat.

El nu înseamnă numai iubirea de nație

și servirea ei devotată, cu orice preț, ci în acelaș timp o formă proprie, nerobită nimeni a esenței naționale, o formă care trebuie să fie adaptată și cunoscută, o formă care poate evalua dar nu se poate rupe de la formulele la care au ajuns generațiile precedente.

În cursul lungii și dureroasei sale istorii acest neam a atins uneori realizări și acestea sunt comoara noastră de neatinș, în locul cărora nu putem pune o simplă imitație, goală de înțeles, periculoasă ca urmări.

Forma noastră națională nu are de cere nimic, căzând tocmai în internaționalism (internaționalismul unor naționaliști) semne, veșminte și un sistem de organizare care sunt contra celor mai adânci însușiri ale acestui neam.

Și anume, noi eram obișnuți a nu avea nici robii semnului, fie și al nostru, cu atât mai mult al altora.

Noi eram obișnuți a ne feri de tot ce e exhibiționism: în port, în părzi, în toate acțiunile manifestări exterioare care distrug intimitatea însăși a unei credinți.

Și, în sfârșit, noi, cari ne-am rupt cu amele de înalta Poartă a Turcilor și am protestat în stradă contra maimuțării Parlamentului, nu putem ingenușia înaintea Berlinului.

II.

»Cine cunoaște loc de loc și veac de veac, clasă de clasă acest popor românesc, rămâne ulmit de nesfârșita lui putere de lertare, de sublima lui bunătate și nobila lui iubire de oameni.

Brutalitățile nu se potrivesc cu un neam care pentru idela de echilibru moral și de frumusețe, pentru eufreple și euritmie are atâtea cuvinte, se cade, se cuvine, se șade, iar vătura de sânge, pe care n'o cunoaște decât pentru apărarea țării față de dușmanul înarmat venit din alte țări, îl umple de desgușt. Totul e la dânsul lege, iar orice furt, orice lovire, orice crimă sunt o fără-de-lege.

Aceste virtuți vin din multele civilizații din a căror sinteză, coborâtă în adânc, a rezultat cultura populară românească. Când a venit religia de milă, bunătate și jertfă a creștinismului, ea s'a suprapus acestui strat de etică fundamentală.

La alții, cari nu aveau o asemenea bază sufletească, creștinismul a fost numai o formă. Vechiul păgânism a răsbătut, și el s'a afirmat prin religiile anticreștine: a lui Ludendorff și a păgânismului maghiar. S'a recurs la acel semn al svastice, care nu are nicio legătură cu crucea, fiind o creație a preistoricilor, care cuprinde o vrajă, cu stilizarea unui animal, poate cărbușul. Și altarele pe care se varsă sângele de om s'au ridicat din nou, cu toate barbariile primitive, din nou ieșite la suprafață.

A urî violența și a condamna crima e dovada că e cineva bun român și bun creștin.

N. Iorga

»P. S. Presa de stânga e rugată să creadă că n'am înțeles a-i face serviciu«. *N. I.*

Esența comunismului. Acesta fiind subiectul unei conferințe a pâr. *Gemelli*, rectorul Universității Catolice din Milano, savantul franciscan, fost medic înainte de a fi călugăr, a ținut să precizeze:

»Au fost propuse multe mijloace pentru a combate comunismul. Toate însă, cu excepția unuia singur, nu sunt decât palliative. Comunismul nu trebuie socotit, pur și simplu, drept un sistem politic adoptat de un popor și că n'ar fi alta de făcut decât să fie împlinite decate alte popoare să și-l însușiască. Aci nu-i vorba numai de-o nouă ordine socială ce tinde să niveleze clasele sociale suprimând bogățiile individuale, nici de trecerea unei puteri mon-

Știri mărunte

stre în mâinile păturilor celor mai de jos ale societății omenești. Căci deși se află de toate acestea în bolșevism, nu aceasta-i este esența.

Esena comunismului razimă pe o concepție materialistă a vieții; concepție ce răspunde celor mai josnice instincte ale omului. Aceasta-i motivul pentru care comunismul îi vine așa de ușor să clădească pe cel ce n'au învățat să-și pună frâu instinctelor și să-și călăuzească facultățile, și cari tocmai de aceea nu află satisfacție decât în ceea ce mai josnic.

Unica barieră în calea acestui puhoi imund, după cum constată și un prof. univ. american, bun cunoscător al tineretului bolșevizat din acea parte de lume, este viața morală, trăită și practică în pofida intereselor dictate de instincte și de pasiuni. Viața ce trebuie să stăpâniască individul, familia și societatea. Decât — așa încheie rectorul univ. „Sacre Cuore” din Milano — „această viață morală n'are decât un singur dascăl: religia. Carea iarăși nu-i alta decât catolicismul cu viața lui supranaturală, comunicată și susținută pe calea SS. Taine. Numai catolicismul luând faptic în serios și ajutând să fie trăită alevea o atare viață”.

Copiii nimănui. Prăpădul care s'a abătut asupra nefericitei Spanii a împânzit această țară cu orfani fără tată, fără mamă. După informațiile lui *Osservatore Romano* (5. 2. 37) mai bine de 50.000 de atari năpăstuiți mișună în ținuturile trecute prin pârjolul războiului. Cine se va îngriji de ei? Cine le va da adăpost?

Pentru că bine organizatul Comitet pentru protecția minorilor a fost desființat violent de bolșevici; clădirile acestui comitet au fost dărâmate; mobila risipită ori distrusă; Surorile de caritate ucise ori fugărite. Așa că acum bieții micuți orfani rătăcesc pe străzi, goi și flămânzi și stânși ca vai de ei.

Din ținuturile ocupate încă de milițiile roșii vin știri stranii. În cavernele din munții Guadarramei, Nevaracedei, Los Molinos și Cequi se află mulțime de trupșoare de copilași și copilițe înghețate. Sărmanii de ei se retrag în orice afundătură ce cred că le poate da un pic de adăpost și așa se prăpădesc. Un ziarist de pe front a găsit într'o peșteră pe linia Maqueda — Santa Cruz de Retamar cinci cadavre de copilași complet înghețați.

În fața acestei tragedii conducerea sovietică e neputincioasă. Asilul de copii ce cuprinde 1000 de orfani și e condus de fiica ministrului Prieto e prea puțin. De aceea s'a recurs și la ajutorul din afară. Și nu fără efect. Un domn suedez a luat în grijă sa 500; Elveția, Belgia, Olanda, Franța peste 5000; în Rusia au fost trimiși 900. — Pentru orfanii aflați în teritoriul ocupat de naționaliști redeschiderea bisericilor, a mănăstirilor, azilelor, spitalelor și școalelor confesionale e un noroc providențial. Cei cărora li-se dă de urmă sunt culeșii de trupe și în cea mai mare parte sunt duși la Burgos, Valladolid și Toledo.

Diplomat călugărit. În cercurile diplomatice internaționale a stârnit senzație pasul principelui polonez *Henric Lubomirski* din ministerul polon de externe, care nu de mult a părăsit diplomația și a intrat de călugăr la jezuiți. Principele e în vârstă de 31 de ani și e în slujbă diplomatică din 1928. La început a activat la legația polonă din Londra, iar de cinci ani încoace a fost în secția politică a ministerului de externe din Varșovia. De altfel familia sa e o veche familie de nobili și diplomați. Tatăl său încă a fost legația din Washington.

Personale. Veneratul Ordinariat al Clujului a acordat mai nou următoarele distincții și a făcut următoarele numiri de preoți: *Ștefan Răcășanu* din Sâncraiu Almașului, distins protopop onorar; *Iacob Manu* din Căianul Mic, distins protopop onorar; *Tertulian Micu* din Rusul de jos, reintregat la Feldioara; *Cornel Olteanu* nouhirotonit, numit admin. parohial la Fodora.

— Ven. Ordinariat al Lugojului a făcut următoarele schimbări în clerul eparhial: *Teodor Voștinariu* secretar episcopesc, a fost numit paroh la Ticvaniul Mare I; *Ștefan Balan*, titular la Peștenița, a devenit secretar episcopesc; *Vasile Scrobotă* din Ostrovel-Gureni, a fost trecut la Minișel.

Mare pelerinaj național la Roma. Aflăm cu bucurie, că de Sfintele Paști, și din prilejul inaugurării Colegiului Român din Roma (9 Mai a. c.), se va face, sub înaltul patronaj al Episcopatului Român Unit, un pelerinaj național de mari proporții în Italia. Curând se vor cunoaște amănunțele și condițiile de participare, ce se anunță de pe acum foarte avantajoase. *Biroul de organizare: A. G. R. U., Cluj. str. N. Iorga 6—8*

Focar binecuvântat. Preasf. *Iuliu* al Clujului a fost inspirat în cel mai fericit chip când a încredințat *Mănăstirea Nicului* părinților ieromonahi basiliani. Căci, după cum e informat *Curierul Creștin* (1. 15 Ian. 1937), deși fiii Sf. Vasile (2 ieromonahi și 4 monahi) se află acolo abia din 22 Aug. anul trecut, sfânta așezare dela Nicula e un focar spiritual ce iradiază deja simțit. Abstrăgând dela altele, se notează că dela preluarea mănăstirii și până la începutul anului în curs, s'au celebrat acolo 256 sf. Liturghii, s'au rostit 36 cuvântări bisericesti, s'au făcut 549 cuminecări de-ale interinilor și 3249 de-ale streinilor. Într'aceea păr. egumen *Leo I. Manu* a mai ținut și 2 serii de exerciții spirituale în afară de mănăstire și în două locuri foarte rodnice misiuni populare. — Mărit să fie Domnul pentru toate!

Acțiune de binefacere. Reuniunea »Sf. Maria« a Femeilor Române Unite din Cluj, de sub prezidenția dnei Livia Boilă, a inițiat, după cum scrie *Patria* (17. 2. 37), o *loterie de binefacere*, cu obiecte în folosul copiilor de muncitori săraci, adăpostiți și îngrijiți în încăperile calde ale Căminului de zi din cartierul Iris. Loteria aceasta va avea 250 câștiguri obiecte. Costul unui bilet este de 25 Lei. Tragera va avea loc la 7 Martie c., în sala Primăriei.

Locale. Duminica viitoare, a Fiului Rătăcit, va predica în catedrală păr. *Traian Jacodi*, prof. la liceul comercial.

— În 10 Februarie c. *Grupa autonomă din Blaj* pentru educația nouă s'a întrunit pentru o *consfătuire* intimă sub prezidiul păr. Ioan Pop-Câmpeanu, dir. Liceului de băieți și cu d. T. Aștileanu, institutor la școala de aplicație, ca secretar. A avut loc un foarte animat schimb de idei, iar la urmă s'a instituit o comisie încredințată cu convocarea membrilor la viitoarea ședință, având să propună și comitetul de ales.

— Cea de a 15-a aniversară a urcării actualului Sf. Părinte pe Tronul Pontifical a fost sărbătorită cu multă pietate la *Școalele de fețe* din loc (Institutul Recunoștinții) cu o conferință ocazională, cântări, declamări și proiecțiuni luminoase, în cadrele Reun. Mariane dela Școala Normală, Liceu și Comerț, sub conducerea păr. Dr. Leon Sârbu și păr. Dr. Aug. Ciungan, profesori de religie la acele școale. Asemenea și la Seminarul Teologic a fost comemorat ace-

lași eveniment, în același chip sărbătoresc, din partea Reuniunilor Mariane a clericilor și a elevilor dela Comerț, de sub conducerea păr. Dr. Leon Sârbu și păr. I. Moga.

— Duminica trecută s'a început seria *conferințelor* aranjate de desp. Blaj al »Astreie« pentru comemorarea întemeierii Blajului român unit prin arhierul-mucenic Inochentie Micu acum două veacuri. Cea dintâi conferință din serie a ținut-o *I. P. S. păr. mitropolit Alexandru*, tratând tema: »Arhierii Blajului și activitatea lor pe teren național«. Lumea ce tixia sala festivă a liceului de băieți a ascultat vrăjită, povestea apostoliei săvârșite, vreme de două veacuri, de arhierii citadelei creștine și române dela îmbinarea Târnavelor; apostolie evocată măestru, cu amănunte emoționante, de literatul arhieru Alexandru, urmașul celor elogiați.

Trimisele națiunii britanice în România. Țara noastră are o mare prietenă în ducesa *de Athol*, care a avut cuvinte de caldă apărare a dreptății noastre în Camera londoneză. Încă de săptămâna trecută ducesa, însoțită de alte două personalități feminine marcante ale elitei engleze — Lady Layton și Miss Rathbone — se află pe pământul României, pretutindenea fiind întâmpinate cu însuflețire. La Lugoj, la Cluj — în aceste două localități le-au omagiat și arhierii noștri Balan și Hossu —, la București și aiurea li-s'au făcut primiri grandioase și au fost sărbătorite cum puțină lume are norocul, ori cât ar fi altcum de aleasă.

Vor fi redeschise bisericile din Mexico? Protestele energice, în masse de zeci de mii, ale catolicilor mexicani martirizați de ani de ani de zile de o stăpânire nelegiuită, se pare că încep să aibă roade. Agenția *Rador* (17. 2. 37) aduce știrea că se creează într'una junte municipale de credincioși devotați, în mâinile cărora vor fi remise bisericile actual-minte închise. Pe măsură ce aceste junte vor fi organizate, autoritățile vor îngădui redeschiderea bisericilor. — Lupta purtată cu bărbăție și demnitate creștină nu se poate să nu învingă până în cele din urmă.

Cruciada celor din asociația »Pro Deo«. Drept răspuns la propaganda milițiilor comuniste încadrate în »Liga Ateilor«, în Olanda s'a pornit din partea Acțiunii Catolice o mișcare cu deviza: »Pro Deo«. Această mișcare de mare anvergură a și publicat primul număr al gazetei sale în jumătate milion exemplare distribuite gratuit în întreaga Olandă. Din cuprinsul acestui prim număr apare limpede obiectivul mișcării, care este: combaterea bolșevismului, păgânismului modern și neomalthusianismului. Episcopatul catolic olandez a recomandat lumii olandeze binecredincioase îmbrățișarea și susținerea cu orice jertfe a acestei mișcări binecuvântate și venită la timp.

Preoți pentru Insulele Filipine! Una dintre preocupările de arzătoare actualitate ale congresului euharistic internațional desfășurat deunăzi la Manila a fost și calea pe care s'ar putea înmulți chemările preoțești în rândurile tineretului filipinez. Problema e cu atât mai însemnată pentru creștinismul roman al autohtonilor, cu cât ei formează în întreg Extremul Orient singura națiune care e catolică în majoritate absolută: douăsprezece milioane din patrusprezece (82%). De preoți însă duc lipsă, într'u cât la toate acele milioane de suflete răs-firate pe întinderi imense, n'au decât 1440 preoți, dintre cari iarăși numai 1100 desvoltă activitate parohială, restul fiind preoți-călugări contemplativi, de clauzură strictă, ori fiind angajați la opere ce le fac cu neputință pastorația.

Preot suspendat. Chiriaria noastră lugojană, după cum aflăm din *Stionul Românesc* (12. 2. 37) în ședința conststorială din 28 Ian. c., a suspendat pe preotul *Petru Dan*, f. admin.

parohial în Rudabrad, dela deprinderea ordului sacru și dela jurisdicțiune. Asta pentru motivul călcării grave a ss. canoane.

† **Romul Poșiar**, fost paroh al Zgribeștilor (eparhia Lugojului) a trecut la cele veșnice în 5 Ferbr. c., într'al 56-lea an al vieții. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

Telefonul „Unirii“

V. Carei. Vă rugăm să credeți că »Agru« propovăduiește cea mai curată învățătură creștinească. El vrea să contribuie la recreștinarea țării prin legea iubirii evanghelice și a dreptății sociale. Este străin de orice politică de partid și are oroare de noua religie a forței și a violenței care, oricât ar căuta să se ascundă sub numele lui Hristos, este profund anticreștină. Dacă totuși, unul ori altul din cei cari merg în numele Agrului să țină conferințe de luminare creștinească, s'ar abate din acest drum drept al învățăturilor eterne, și ar face »apologia urei și a îndemnulii la disprețul deaproapelui«, Vă rugăm să credeți că vina este exclusiv a lui. Agru nu poate răspunde de greșelile la cari sunt supuși singuraticii. Nu incupe însă indoială, că va lua măsuri pentru a preveni astfel de neajunsuri. Mai ales dacă i-se vor aduce la cunoștință cu toată obiectivitatea.

B. Lugoj. Ce bold păcătos l-o fi împingând pe d. Boldea (Romulus) al Dv. să scrie și el prin gazete, nu știm. Probabil, simpla împrejurare, că omul e plin de știință și înțelepciune pe care nu o mai poate stăpâni. Curge din peana lui deșteptăciunea ca laptele acru din oala spartă. Citiți, de ex. »Cuvântul Satelor« din 14. II. unde s'a deschis pe seama ilustrului doctrinar o tribună liberă. (Se pare că redacția, cu bun simț, n'a voit să ia sub firul său filozofia lui superioară!) Urcat pe această tribună improvizată, d. Boldea s'apucă să »rectifice« o greșală a dlui Dr. Tenchea, care, într'o conferință, a făcut o afirmație grozavă: că național-socialismul german ar fi anticreștin. Auzi aberație! Cum se poate afirma așa ceva, atâta vreme cât d. Boldea este »adânc convins că toate curentele naționale de dreapta sunt absolut creștine«. Toate, fără deosebire. Și, în special Hitlerismul! Și nu așa numai, de jumătate, ci absolut! Acesta-i un adevăr dogmatic, evident în sine, care nu trebuie dovedit. De aceea d. B. nici nu se simte boldit să-l dovedească în ceva chip. — În fața acestei credințe absolute, trebuie să ne plecăm fără crâcnire. Ar fi o insultă pentru d. B. dacă nu l-am crede pe cuvânt. Să-l credem, dar, și noi. Am avea însă o umilă rugare. Să ne permită difuzarea acestei păreri definitive a d-sale în toată lumea. În Germania mai întâi, căreia i-am face un imens serviciu. S'ar pacifica, dintr'odată, toată Hitleria mare. Fiindcă, greoi la cap și târziu la judecată cum sunt, nemții sunt acum într'o fierbere teribilă. Tocmai pe această temă. Și lutheranii și catolicii sunt în mare conflict cu național-socialismul, despre care declară neted că este un adevărat neopăgânism. Că ridică religia sângelui peste religia lui Dumnezeu. Că, în consecință, nazismul este o nouă religie. Și a-nume, o idolatrie. Apoi să mai crezi tot ce s'a spus: că nemții au teologi și episcopi învățați minune mare. Dacă ei, toți, reformați și catolici, nu pot pricepe atâta lucru: că nazismul e profund creștin! Slabă treabă! Și mai grav e faptul, că până și Papa dela Roma a căzut în teribilă greșală. Nici el nu mai știe ce e creștinismul. Fiindcă și el spune că național-socialismul este neopăgânism și nimic alta. N'ar fi draguț d. Boldea să meargă la Roma să-l lămurească pe Sfântul Părinte? — Dar nici cu asta încă nu și-a împlinit întreaga misiune. Va trebui să treacă dela Roma în Spania. Fiindcă el știe precis ce vină mare poartă, pentru stările nenorocite de azi, »habotnicul clericalism catolic spaniol«. Este deci, din nou, »adânc convins« că generalul Franco, după biruință, va face ordine în acest »clericalism«. S'ar putea însă, ca generalul să uite acest lucru. D. Boldea să plece imediat, și să-i aducă aminte. I-ar putea fi bun sfetnic. — Și nici cu asta n'a isprăvit. După părerea dlui Boldea, nici chiar Domnul Hristos n'a cunoscut exact creștinismul. Fiindcă, creștinismul de dreapta cere neapărat o Biserică națională. Și la noi, în România, dacă va birui acest curent de dreapta, așa va face. Fiindcă: »Imperativul național cere bunăoară, între altele, în mod categoric, o unică biserică națională română, independentă de orice legături organice cu străinătatea«. Hristos n'a voit așa. Ci simplu: o turmă și un păstor, o singură Biserică pentru toate popoarele; un singur corp organic peste toată fața pământului. Iată deci pe Mântuitorul în conflict cu d. Boldea și cu creștinismul naționalist de dreapta. Cine are dreptate în acest conflict, e greu de spus. D. Boldea însă în nici un caz nu poate greși! — Fără discuție, d. Boldea asta atotștiutor, cam face de râs Banatul, Ori, poate, nici nu-i bănătean?

Am primit abonamentul pe 1937: P. Cluj; Oficiul parohial, Lechinioara; B. Dumbrava; F. Iara; Dr. S. Aleșd; Oficiul parohial Apahida; P. Aiud; V. Aiud (1/2 an); Dr. M. Cluj; S. Curitâu; Oficiul parohial, Desmir; Dr. T. Deva; Oficiul parohial, Frumoasa; G. Ghimeș-Făget; P. Gherla; Oficiul parohial, Lechința de Mureș; Oficiul parohial, Maieru; M. Nepos; Dr. P. Zălau; Societ. lui Isus Totești; Parohia unită, Săcuieni; Dr. V. Tg.-Mureș; B. Reșița; C. Nădlac (până la 31. V. c.); S. Răvășel; P. Reghin; A. Zlatna; Oficiul parohial, Finiș; B. Vadul Carol II; Dr. M. Oradea; Gener. B. Sibiu; Oficiul parohial Botiza; Oficiul parohial Borlești; Oficiul parohial Sănnicolaul mare; B. Gheorgheni; M. Timișoara; R. Caransebeș; Dr. D. Mociu; H. Gădălin; S. Iași; I. Asuagiul de jos; Dr. R. Ocland; M. Maladia; Oficiul parohial, Vermes; T. Lugoj (1/2 an); Dr. P. Mociu; P. Cuceu; Z. Lupeni; F. Igrăș; Oficiul parohial Rodna veche; P. București; C. București; Dr. V. Oradea; Dr. N. Tg. Mureș.

Am primit abonamentul pe 1936. M. Fărcădin (1/2 an); T. Vetiș; Oficiul parohial Câmpeni; M. Vaida-Recea; M. Hrip; Oficiul parohial Botiza; Oficiul paro-

hial Rus; Oficiul parohial Strâmtura; Parohia, Terebești; M. Pața; Oficiul parohial Lunca Cernii de jos; C. Turda (1/2 an); V. Dej.

Oficiul parohial Satu-mic. Am primit 600 Lei. Achitat până la 31. XII 1935.

Parohia, Domănești: Abonamentele achitate până la 30. VI 1936 Adresa s'a corectat.

C. Oena-Dejului. Confirmăm primirea abonamentului pe 1935.

A. Ghetea. Am primit abonamentul pe 1934.

Oficiul parohial Chereleș. Am primit 400 Lei. Achitat până la 31. XII 1933.

Parohia română unită din Abrud (Ep. Clujului)

Concurs

Curatorul bisericesc al parohiei române unite din Abrud (eparhia Clujului) publică prin aceasta, pe ziua de 28 Februarie c. concurs la postul de *cantor bisericesc* al susnumitei parohii. Până la acea dată reflectanții își vor înainta Oficiului parohial 1. Diploma de cantor. 2. Atestatul de moralitate dela preotul pe lângă care au servit. Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 8000 (opt mii) Lei salariu, plus venitele stolare obișnuite. — De notat că avem și un cor mixt. Prin urmare va fi preferat cel care va fi destoinic a conduce corul.

Abrud, la 12 Februarie 1937.

Curatorul bisericesc

Oficiul parohial român-unit din Zlatna

Nr. 23—1937.

PUBLICAȚIE

Curatorul bisericesc gr. cat. din Zlatna publică concurs pentru *pictarea bisericel sale și pentru construirea iconostasului*, precum și a *reparațiilor exterioare*. — Caletul de sarcini precum și alte detalii asupra executării lucrărilor se pot vedea la oficiul parohial în orele de zi. — Termenul de prezentare a planurilor și devizelor este 31 Martie 1937, ora 6 p. m.

Zlatna, la 16 Februarie 1937.

Bazil Popescu

prim curator

Iosif Bogdan

paroh

TURNĂTORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ

Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de război, eșuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

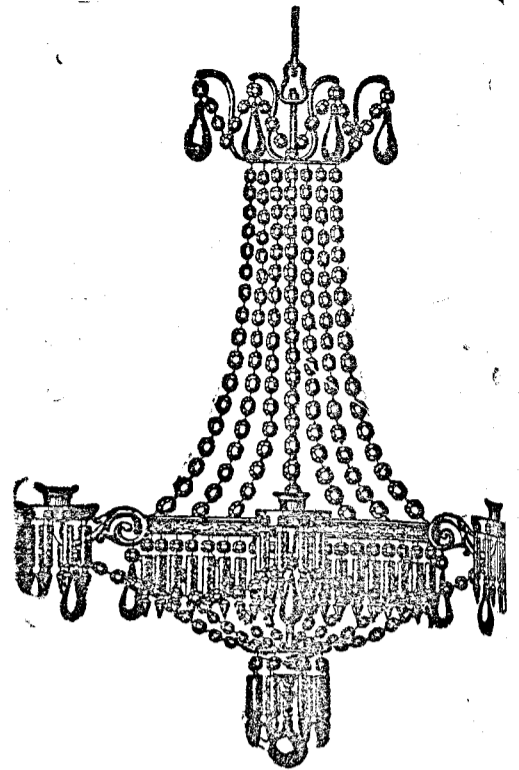
Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

RECLAMA

este sufletul comerțului

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

Comandați Policandru

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă-cristal, în diferite forme pentru bisericile noastre dela se

Tot aici găsiți **Sfeșnice** pentru altar, toate mărimile eu 1—3 brați cruci de perete și eu talpă din lemn metal, nichel și argintate ori mărimile; **Berete** din Klott pt. preoți, **Brăe**, (eingulum) pt. teologi, preoți și protopopi, în diferite lățimi și culori, din mătase sau lână. Se mai află: **Potire**, **Ciborium**, **Cădelnițe**, **Chiriaci** aurite și argintate.

Mare depozit de **Ornate** și **plăci** porțelate, în diferite culori, eu plăci și **țuri** reduse **lcoane** de hârtie și plăci. Tot soiul de rechizite, imprimări, **Cărți** de rugăciuni și bisericești, **medalioane**, **rozare**, și steaguri pentru **Reuniunile Mariane**. Teatru și **Monoloage** populare și școli. **Cereți catalogul detaliat și ilustrații**

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanția mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invențiile propriie licențiate

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

